

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

משמעות החיים

דן ברא"ז | המחלקה לפילוסופיה

מס הקורס 31-138/01/02 | The Meaning of Life

הרצאה וסמינר	סוג הקורס:
2 נ"ז	היקף נ"ז:
2024-25	שנת לימודים:
ב'	סמסטר:
יום ד 12:00-14:00	יום ושעה:
_____	שעת קבלה:
dan.baras@biu.ac.il	מייל מרצה:
_____	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס (להרחבה)

מה משמעות החיים? מה פשר שאלה זו והאם היא בכלל שאלה טובה? כולנו שואלים שאלות כאלו במהלך חיינו, אבל לא תמיד יש לנו הזדמנות לעיין בהן באופן רציני ומסודר. זה מה שנעשה בקורס.

מטרות/תוצרי הלמידה (להרחבה)

מטרת הקורס היא להביא את הלומדים למצב שהם יכולות ויכולים לדון באופן מושכל בשאלות הקורס. בכדי לעשות זאת הם יקראו במהלך הקורס טקסטים משפיעים המציגים רעיונות וגישות שונות. במהלך השיעור נדון בהם באופן ביקורתי: נלמד לחלץ טיעונים והנחות מוצא המצויים בטקסטים שאנחנו קוראים ובשיח שסביבנו; לנסח אותם בצורה בהירה וסדורה; ולבחון אותן בדיון כיתתי ובתרגילי כתיבה תוך שימוש בדוגמאות מהחיים ומהדמיון.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים: (להרחבה)

הלומדים בקורס יצטרכו כל אחת ואחד לנסח פעמיים במהלך הקורס תגובה לחומר הקריאה. בנוסף, השיעורים יהיו יותר דינאמיים מאשר הרצאתיים, תוך שילוב תרגילי כיתה לעיבוד החומר הנלמד ותרגול מיומנויות.

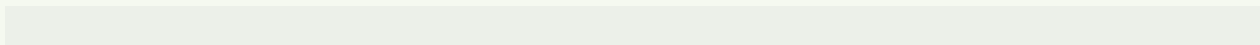
מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת (להרחבה)
1	דברים שאנשים אומרים		Why I Risk My Life Climbing Skyscrapers	
2	סיבות לתחושת חוסר משמעות		קהלת פרק א	
3	סיבות לתחושת חוסר משמעות ותשובה דתית		טולסטוי, וידוי	
4	התשובה הדתית (המשך)		טולסטוי, המשך	
5	תשובה חילונית		Baier, The Meaning of Life	
6	נקודת מבט פסיכולוגית		פרנקל, האדם מחפש משמעות	
7	נקודת מבט פסיכולוגית (המשך)		Kauppinen, The Experience of Meaning	
8	האבסורד		נייגל, האבסורד	

	Frankfurt, On the Usefulness of Final Ends		תכליתיות	9
	Wolf, Meaning in Life		משמעות בחיים	10
	אולמן-מרגלית, משמעות החיים וחיים משמעותיים		משמעות בחיים (המשך)	11
	Setiya, Midlife		משברי אמצע חיים	12
	Setiya, Life is Hard		החיים קשים	13
			סוף דבר	14

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

משקל בציון הסופי	תיאור התוצר
100% מהציון הסופי	שתי תגובות לטקסטים לפי בחירה

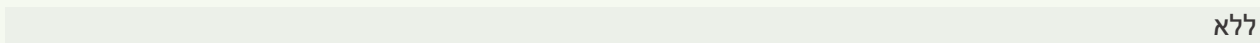
דרישות הקורס

נוכחות והכנה לשיעורים: בקורס זה מצופה מהסטודנטיות והסטודנטים להיות נוכחים ופעילים בשיעורים ולקרוא את חומר הקריאה הנדרש מדי שיעור. על אף שאינני בודק נוכחות באופן מסודר, אני מבקש לא להירשם לקורס אם אין בכוונתכם לבוא לשיעורים, ולעדכן אותי באם נמנע מכם להגיע במשך יותר משיעור בודד.

הגשת תגובות (100% מהציון): משתתפי הקורס יתבקשו על אחת ואחד לבחור שני טקסטים מתוך חומר הקריאה ולכתוב תגובה לטקסטים אלו (באורך 1-2 עמודים). יש להגיש טיוטה של התגובה לפני השיעור שיעסוק בטקסט בכדי לאפשר שילוב התגובה שלכם בדיון הכיתתי. הנחיות נוספות יינתנו עם תחילת הקורס.

דרישות קדם

ללא

שם הקורס	מס' הקורס

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

- לב טולסטוי, "וידוי", בתוך: לב נ. טולסטוי, **כתבי הגות**, הוצאת כרמל, 2015.
- Kurt Baier (1992) "The Meaning of Life", in: In: Jecker, N.S. (eds) *Aging And Ethics*. Contemporary Issues in Biomedicine, Ethics, and Society. Humana Press, Totowa, NJ. https://doi.org/10.1007/978-1-4612-0423-7_1
- ויקטור פרנל, **האדם מחפש משמעות**, הוצאת דביר, תל אביב 1970.
- Kauppinen, Antti (2022). The Experience of Meaning. In Iddo Landau (ed.), *The Oxford Handbook of Meaning in Life*.
- תומאס נייגל, "האבסורד". בתוך: **שאלות עלמוות**, הוצאת מאגנס, ירושלים 2010.
- Frankfurt, Harry. "On the Usefulness of Final Ends." *Iyyun* 41 (1992): 19–3.
- Susan Wolf (2012), *Meaning in Life and Why It Matters*, Princeton University Press.
- עדנה אולמן מרגלית (2012) "משמעות החיים וחיים משמעותיים", בתוך: **חינוך - מהות ורוח**, עורכים: ישעיהו תדמור, עמיר פריימן, מכות מופ"ת.
- Kieran Setiya (2018), *Midlife: A Philosophical Guide*, Princeton University Press
- Kieran Setiya (2022), *Life is Hard*, Riverhead Books.

הרחבה, הצעות ורעיונות:

תקציר הקורס

אם נשאל סטודנטים מה הם למדו או במה הם התחדשו בקורס הזה, מה היית רוצה שיאמרו?

מטרות ותוצרי הלמידה

מטרות הלמידה יבהירו מה מצופה מהסטודנטים לדעת, להבין ו/או להיות מסוגלים להדגים לאחר השלמת הקורס. כדאי לכתוב עד 5 מטרות לקורס תוך שימוש בפעלים יישומיים של ביצועי הלומדים. מומלץ להתמקד ב 3 סוגים של מטרות למידה: א. ידע ב. מיומנויות ג. תפיסות. כדאי לכוון, ככל שרלבנטי, לא רק לידע אלא גם למיומנויות ולתפיסות עולם או ערכים שהייתם רוצים שהלומדים שלכם יגבשו לעצמם בעקבות הקורס.

ניסוח מדויק של מטרות הקורס

1. מזכיר את הרעיון המרכזי של הקורס ומדייק את הסילבוס ורצף הלמידה
2. מנכיח פיתוח מיומנויות ותפיסות עולם בנוסף לידע
3. יוצר הבחנה בין תכנים ללמידה בכיתה ותכנים ללמידה עצמית או הרחבה
4. מחדד תהליכי הערכה

דוגמאות למטרות למידה שהוזכרו לעיל:

ידע

היכרות עם עובדות, תכנים, מושגים, סוגיות ורעיונות מרכזיים בתחום הדעת.
לדוגמה: הלומדים יתארו/ יפרטו/ יסבירו/ יגדירו...

מיומנויות

היכולת להגיע לתוצר או תוצאה בצורה יעילה בשימוש בידע שהתפתח.
לדוגמה: הלומדים ינתחו/ יזהו/ יבחרו בין אלטרנטיבות/ יתכננו/ יקבלו החלטה/ יעריכו/ יפענחו/ יבצעו...

תפיסות עולם וערכים

דעות, תובנות, מחשבות ואמונות שהלומדים יקבלו הזדמנות לגבש לעצמם במהלך הקורס.

למידה פעילה

הוראה המקדמת למידה פעילה הינה הוראה הכוללת לא רק הקניית ידע (בה הסטודנטים הינם שומעים פאסיביים) אלא כוללת דרכי הוראה/ למידה מגוונות בה הסטודנטים פעילים בשיעור. למידה פעילה מובילה לומדים לחשיבה, דיון, חקירה ויצירה. הם מתרגלים מיומנויות, פותרים בעיות, מתמודדים עם שאלות מורכבות, מקבלים החלטות, מציעים פתרונות ומסבירים רעיונות במילים שלהם באמצעות כתיבה ודיון. שילוב אסטרטגיות למידה אקטיביות בקורסים באוניברסיטה משפר באופן משמעותי את תהליך הלמידה של הסטודנטים, מגדיל את הסיכויים לזיכרון ויישום ומסייע בצמצום פערים בין לומדים. למידה פעילה ניתן לתכנן ברמת הקורס כולו (סביב בעיה גדולה, בניית פרויקט בקבוצות, גייגסואו [צוותי הרכבה] בו כל קבוצה לומדת חלק מהנושא ומציגה לכלל הכיתה ועוד), או ברמת שילוב פעילויות בשיעורים (סימולציות ומשחקי תפקידים, סיורים, סדנאות, מעבדות ועוד).

למידה פעילה מקדמת: (Freeman et al., 2014; Theobald et al., 2020)

- זכירה של התוכן הלימודי.
- חיזוק מיומנויות של עבודת צוות, פתרון בעיות.
- מגע אישי עם הסטודנטים.
- הזדמנויות טובות ללמידה ללומדים עם צרכים שונים.

רכיבי למידה פעילה לשילוב בקורס - דוגמאות:

- פרויקט משימות מתגלגל המבוצע בצמוד לכל נושא או שיעור, בקבוצות של 4-5. חלק ממפגשי הקורס הופכים למפגשי חניכה קבוצתיים וזמן לעבודת צוות או שכל שיעור מתחלק לרכיב למידה ורכיב עבודת צוות.
- למידה מבוססת בעיות. החקר ואיסוף תוכן לפתרון בעיה בקבוצות בחניכה של המרצה.
- כיתה הפוכה: מפגש עם תוכן התאורטי/העיוני לפני השיעור ולאחריו דיון/תרגול/עיבוד פעיל בכיתה.
- למידה מתוך playlist: במודל נטפליקס – מיקרו יחידות ללמידה עצמית.
- למידה מבוססת פרויקטים PBL (כלומר פתרון בעיות משותף או ביצוע של פרויקט מתגלגל).

פעילויות למידה פעילה לשילוב בשיעורים - דוגמאות:

- למידה בקבוצות.
- ג'יגסואו – הוראת עמיתים בקבוצות התמחות.
- סדנה אורח/ת מאוניברסיטה אחרת או מחברה עיסקית או מעמותה (מהארץ או מחו"ל)
- למידה חוץ-כיתתית: סיורים (מוזיאונים, חברות/עמותות רלוונטיות), הצגה בכנס וכו'
- שימוש בכלים דיגיטליים, הדמיית VR/AR, שימוש ברובוטים קליקרים, פאדלט וכו'
- סימולציות ומשחקי תפקידים
- חקר במעבדות

הערכה מעצבת

הערכה מעצבת (Formative Assessment) ניתנת **במהלך** הקורס, בשונה מהערכה מסכמת (Summative Assessment) הניתנת לסטודנטים רק **בסוף** הקורס (לדוג' פרויקט או מבחן). כאשר הסטודנטים מקבלים משובים תוך כדי הלמידה, הם יכולים לעצב באופן פעיל את המשכה וניתנת להם הזדמנות להתנסות בדרכי פתרון או חשיבה שונים. זאת בניגוד להערכה המסכמת שמהווה מבט לאחור על הלמידה לאחר שהסתיימה. הערכה מעצבת מקדמת: השתתפות פעילה, שאילת שאלות, חשיבה ביקורתית, עיצוב עצמאי של הלמידה. אינה מחייבת תוספת זמן משמעותית לבדיקת תוצרים. ניתן להכין מחוון, לשלב הערכת עמיתים, לתת משוב כיתתי כללי על נקודות ספציפיות או להיעזר בשאלונים שמספקים משוב מיידי.

הערכה מעצבת תומכת ב:

- יצירת תמונת מצב מעודכנת של התקדמות בלמידה.
- זכירת התוכן הלימודי.
- העמקת תהליך הלמידה.

דוגמאות לתוצרי הערכה מעצבת:

- שאלוני רענון בתחילת מפגש
- אינטראקציות בפורום הקורס
- הגשת תרגילים/ מטלות בית
- מטלות / חידונים דיגיטליים עם פתרון מובנה - ניתן להשתמש במערכת ממוחשבת למשוב מידי ומאפשרת התנסות חוזרת בשאלות.
- הקלטה עצמית קצרה של קבוצת לומדים שבו הם מחווים דעה, מעריכים תוצר, מנמקים תשובה
- השתתפות מונחית בפורום מקוון.
- הגשת תוצר: הפקת סרטון/ פודקאסט/ הדפסת תלת-ממד/תכנות רובוטים וכו'